Nr. 177 SOSNOWIEC wtorek dnia 7 sierpnia 1917 roku Rok XII

KURJER ZAGŁĘBIA

Uziennik społeczny, polityczny i literacki. Wychodzi codziennie z wyłączeniem dni poświątecznych.

PRZEDPŁATA. W Sosnowcu bez odnoszenia do domu kwartalnie Mk. 3,50, miesięcznie 1.25 z odnoszeniem do domu oraz w kantorach i księgarniach kwartalnie 4,50, miesięcznie 1,50. Pocztą w okupacji Niemieckiej kwartalnie 4.50 miesięcznie 1.50: Pocztą w okupacji Austrjackiej kwartalnie kor. 7.50 miesięcznie 2.50.

OGŁOSZENIA Za jeden wiersz petitu lub jego miejsce przed tekstem Mk. 1.50, po tekście III str. 60 fen. Nadesłane w tekście Mk. 1.75. Zwyczajne ogłoszenia za wiersz petitowy na IV stronie 35 fen. drobne ogłoszenia za wyraz 8 fenigów.

Adres Redakcji i Administracji: SOSNOWIEC, ul. Dęblińska Nr. 7.

Adres dla depesz: „KURJER"— SOSNOWIEC.

Redakcja i Administracja otwarta od 8-ej rano bez przerwy do 7-ej godz. wiecz. W niedziele — — i święta od 9-ej do 11-ej rano. — —

PRENUMERATĘ i OGŁOSZENIA przyjmują nadto wszystkie kantory ogłoszeń, księgarnie i — — agentury w kraju i zagranicą. — —

Obchód Kościuszkowski w Sosnowcu.

W ubiegłą sobotę o godzinie 8-ej wieczorem w sali Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich przy ul. Kościelnej, odbyło się zebranie obywatelskie w sprawie zorganizowania w Sosnowcu uroczystego obchodu z powodu przypadającej w październiku r.b. 100-ej rocznicy skonu Tadeusza Kościuszki. Na zebranie przybyło 85 osób, reprezentujących 37 instytucji kulturalno-społecznych.

Obrady zagaił p. Lucjan Kreczmar, który scharakteryzowawszy wielką postać Naczelnika, wyjaśnił cel zebrania i zaprosił na przewodniczącego p. Kulińskiego, na sekretarza zaś p. Niernseego.

Pan Kuliński przedstawił opracowany przez inicjatorów pobieżny szkic programu obchodu składającego się z 5 punktów:

1) rano o godz. 9 ej uroczyste nabożeństwo, w którem wezmą udział delegacje ze sztandarami;

2) po nabożeństwie pochód przez główne ulice miasta do jakiejś większej hali;

3) akademia na cześć Kościuszki;

4) po południu odczyty popularne w różnych punktach miasta;

5) wieczorem przedstawienie w teatrze „Kościuszko pod Racławicami".

W sprawie programu wywiązała się ożywiona dyskusja, w której zabierało głos kilkunastu mówców, stawiając różne wnioski i dezyderata. Jeden z uczestników zebrania zaakcentował, ażeby charakter obchodu był wszechstanowy, dlatego też Komitet organizacyjny winien się składać z przedstawicieli wszystkich warstw społeczeństwa. Inny mówca wyraził życzenie, ażeby wmurować tablicę pamiątkową ku czci Kościuszki. Rzucono też myśl ufundowania w Zagłębiu kopca Kościuszkowskiego. Zaproponowano, ażeby plac lub jedną z ulic Sosnowca nazwać im. Kościuszki. Poruszono sprawę popularyzacji imienia Kościuszki wśród dziatwy itd.

Wszystkie te wnioski ma wziąć pod uwagę i rozpatrzyć „Komitet organizacyjny", który natychmiast wybrano, powołując doń 25 osób z prawem kooptowania nowych członków. Zwiększony przez kooptację Komitet organizacyjny wyłoni z pośród siebie ściślejszy t. zw. „Wydział wykonawczy".

Omówiono wreszcie sprawę funduszów Komitetu. Uchwalono, że Komitet organizacyjny ma prawo pobierać różne składki od Stowarzyszeń oraz ofiary od osób prywatnych na urządzenie obchodu, poczem ogłosi szczegółowe sprawozdanie kasowe.

Długo debatowano nad kwestją, kiedy ma być urządzony obchód w Sosnowcu: czy jak w całym kraju dn. 15 go października, t. j. w poniedziałek, czy też ze względu na klasę robotniczą w niedzielę 14 października? Większość mówców wypowiedziała się za urządzeniem obchodu w niedzielę, gdyż tylko w tym dniu obchód w Zagłębiu może wypaść imponująco. Ostatecznie sprawę tę przekazano do uznania komitetowi organizacyjnemu.

Obrady zakończyły się po godzinie 10 wieczorem.

Pol.

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN, (BTW). Urzędowo donoszą dnia 5 sierpnia 1917 roku.

Wschodni teren walk

W północnej części Frontu wojsk jenerała-feldmarszałka księcia Leopolda Bawarskiego.

Akcja bojowa ożywiała się w wielu miejscach.

Grupa wojsk generała-pułkownika von Boehm Ermollego.

Pod Brodami i nad Zbruczem doszło na chwilę do silnej walki artyleryjskiej.

W kierunku Chocima wojska nasze postępują naprzód przez tereny położone na południu od Dniestru.

Na wschód od Czerniowiec dywizje niemieckie i austrjacko węgierskie zdobyły miejscowość Rarańcze, oraz część zachodnią miasteczka Bojan nad Prutem.

Na froncie jenerała - pułkownika arcyksięcia Józefa

Na granicy rumuńskiej na południowym wschodzie od Czerniowiec nawiązany został kontakt bojowy.

W dolinie Suczawy odparliśmy rosjan po walkach na równinę pod Radautz

Miejscowość Vama nad Mołdawą została zdobyta, Bystrzycę przekroczyliśmy w kierunku wschodnim pomiędzy Lungs a Brosteni.

Na Mgr. Casinului również i w dniu wczorajszym ataki rumuńskie nie osiągnęły żadnych rezultatów.

Zachodni teren walk:

Grupa wojsk następcy tronu ks. Ruprechta Bawarskiego.

Tylko w poszczególnych odcinkach frontu flandryjskiego odbywała się walka ogniowa na większą skalę; ataków nie było.

Grupa wojsk niemieckiego następcy tronu.

Wobec złej pogody, działalność bojowa była nieznaczna. Na północnym brzegu Aisne, pod Juvincourt, wtargnęły oddziały atakujące pułków dolno śląskich i polskich w pozycje francuskie i przyprowadziły stamtąd z powrotem 100 jeńców.

Grupa wojsk generała-feldmarszałka ks. Albrechta Würtemberskiego.

Nic nowego.

W grupie wojsk jenerała-feldmarszałka von Mackensena.

oraz na

Froncie macedońskim

Sytuacja nie uległa zmianie

Pierwszy generał kwatermistrz v. LUDENDORFF.

Ces. Wilhelm w Prusiech Wschodnich.

KRÓLEWIEC Biuro Wolffa donosi: J. C. Mość Cesarz i Król powracając z frontu wschodniego zaszczycił dwudniowym pobytem pozostającą pod kierownictwem nadprezydenta prowincję wschodnio-pruską, ażeby poznać stan prac nad odbudową zniszczonego przez Rosjan terytorjum i osobiście wejrzeć w położenie gospodarcze prowincji. Po miastach i wsiach napływająca ze wszech stron ludność zgotowała cesarzowi owacyjne przyjęcie.

Decydująca bitwa?

HAMBURG. „Hamburger Tageblatt" donosi z Genewy: „Echo des Paris" pisze na naczelnem miejscu, iż obecna ofensywa angielska we Francji stanowi początek decyzji na zachodzie Europy.

Miljon Anglików na froncie.

GENEWA, (BTW.) Według otrzymanych doniesień Anglicy wyprowadzili na front flandryjski, usiłując przerwać front, armję, złożoną z miljona żołnierzy.

Rozwiązanie sejmu finlandzkiego.

SZTOKHOLM. Pet. Ag. Tel. donosi: Dnia 31 lipca ogłoszono w Helsingforsie o rozwiązaniu sejmu i wyznaczeniu nowych wyborów. Ogłoszenie rządu tymczasowego między innymi brzmi jak następuje: Według konstytucji, Finlandja korzysta z autonomji wewnętrznej wyłącznie w granicach stosunków zgodnych z prawem pomiędzy nią a Rosją. Główna zasada polega na tem, że w obu krajach władza najwyższa spoczywa w ręku jednych i tych samych osób. Na skutek abdykowania ostatniego cesarza cała jego władza łącznie z prawami księcia Finlandji przeszła na rząd tymczasowy.

Rząd tymczasowy uznał za wskazane rozwiązać powołany przezeń w dn. 4 kwietnia r. b. sejm i zarządzić w czasie najbliższym, mianowicie na dzień 1 i 2 października 1917 r. nowe wybory. Otwarcie nastąpi najpóźniej 1 listopada roku bież. Przy otwarciu sejmu będzie temuż, zgodnie z pozostającemi w mocy prawami, przedłożony przez rząd projekt prawa w sprawie uregulowania wewnętrznych spraw w Finlandji. (Następują podpisy prezesa ministrów Kiereńskiego i innych ministrów, Kontrasygnował minister podsekretarz stanu Finlandji Enkel).

Zamknięcie granicy rosyjskiej.

SZTOKHOLM. Z powodu wstrzymania komunikacji granicznej pomiędzy Rosją a Szwecją nie nadchodzą do Sztokholmu żadne gazety z Torneo i Haparandy. Z tego powodu nie otrzymano potwierdzenia obiegających pogłosek o panującym w Finlandji burzliwym nastroju z powodu rozwiązania sejmu finlandzkiego.

Wielka rada wojenna.

SZTOKHOLM. (B T W). W rosyjskiej kwaterze głównej odbyła się wielka rada wojenna, której w rosyjskich sferach przypisują ogromną doniosłość. Blisko przez siedem godzin konferowano prawie wyłącznie o położeniu militarnem i wewnętrzno - politycznem. Na naradzie postanowiono niepokoje wewnętrzne tłumić wszelkiemi znajdującemi się do rozporządzenia środkami, oraz bezwzględnie tępić wszelkie zakusy poza frontem, mające na celu osłabienia potęgi wojskowej.

Aresztowanie generała Hurki.

SZTOKHOLM, (BTW.) Z Petersburga donoszą: Aresztowano generała Hurkę.

Monarchja kozacka.

SZTOKHOLM, (WAT). Do Petersburga donoszą, że w okręgu wojska dońskiego kozacy tworzą pułki specjalne, aby, opierając się na ich sile, proklamować u siebie monarchję z w. ks. Mikołajem Mikołajewiczem na tronie jako carem.

Zamordowanie dowódcy armji.

SZTOKHOLM. (BTW.) Z Peters burga donoszą: Dowódca II ej armji generał Erdely, został zdradziecko zastrzelony

Kiereński chce ustąpić.

PETERSBURG. (BTW.) Biuro Reutera donosi: Kiereński wręczył podanie o dymisję; rząd tymczasowy dymisji tej nie przyjął.

Japonja i Ameryka.

PETERSBURG. (BTW.) „Birż Wied." donoszą: Ambasador japoński w Petersburgu uczynił przedstawienie u rządu prowizorycznego z powodu przyznanych Ameryce daleko idących politycznych i gospodarczych ustępstw na Syberji i na Sachalinie, jak również z powodu przyrzeczenia udzielenia pozwolenia na budowę przez amerykanów stategicznych dróg żelaznych na Syberji.

Dziennik donosi następnie: Posuwanie się naprzód Ameryki na Sy-

berji i w Azji wschodniej powołuje wśród politycznych sfer Japonji wzrastające oburzenie.

Kongres narodów w Kijowie.

SZTOKHOLM, (BTW). Z Kijowa donoszą że w tych dniach odbędzie się tam kongres narodów, zamieszkałych w Rosji. Zjazd ten organizuje centralna rada ukraińska. Każda narodowość, bez względu na swą siłę liczebną, może wysłać na kongres 10 u przedstawicieli. W programie zjazdu znajduje się na pierwszem miejscu organizacja przyszłej federacji państ rosyjskich.

Olbrzymi rabunek.

PETERSBURG, (BTW.) Biuro Reutera donosi: Sześciu uzbrojonych ludzi zajechało samochodem przed gmach senatu i skrępowa szy stojących na warcie żołnierzy, wtargnęło do wnętrza, poczem zabrawszy stamtąd wielką sta tuę srebrną Katarzyny II, jakoteż wiele innych cennych starożytności, wartości około 1½ miljona rubli, odjechali, przez nikogo nie zatrzym ni.

Chiny przeciw Niemcom.

PEKIN. Ajencja Havasa donosi: Rada ministrów pod przewodnictwem nowego prezydenta rzeczypospolitej chińskiej wypowiedziała się jednomyślnie za wypowiedzeniem wojny Niemcom.

Z dnia na dzień.

• Wyjazd delegacji. Delegaci Komisji do zbadania stanu i potrzeb rzemiosł w Królestwie Polskiem wyjeżdżają jutro do Lublina. Dnia 13 b m. będą w Sosnowcu, poczem w Dąbrowie i Radomsku, a około 20 w Kaliszu. W przejeździe odwiedzą powtórnie: Radom, Kielce, Częstochowę, Piotrków i Łódź. W delegacji wezmą udział pp. Rudnicki, Mirowski, Mencel, Czechowski, Łopieński i Lipczyński. Komisja rzeczona utworzona została w marcu r. b. przy Sekcji Rzemieślniczej Warszawskiego Tow. popierania drobnego przemysłu i handlu, Chmielna Nr. ɛ13.

• Szkolnictwo polskie w Królestwie. W tych dniach powołani zostali do Warszawy w związku z mającem nastąpić przekazaniem szkolnictwa polskiego w ręce rządowych władz polskich pp. Juljusz hr. Tarnowski i Michał Karski, stojący na czele „Macierzy szkolnej" w okupacji austrjackiej Królestwa Polskiego. Juljusz hr. Tarnowski i Michał Karski odbędą w Warszawie konferencje w tej tak doniosłej dla Królestwa Polskiego sprawie, która, jak się zdaje, zbliża się do szczęśliwego i szybkiego rozwiązania.

Z Sosnowca

Dnia 6|VIII

— Nowy cech. Wczoraj po południu w „Gospodzie Mieszczańskiej" odbyło się zebranie organizacyjne nowego cechu zdunów, kaflarzy i garncarzy. Posiedzenie zagaił jeden z inicjatorów cechu, p. Roman Rogulski, który zaprosił na przewodniczącego p. Stanisława Haberkę. Ten ze swojej strony powołał do prezydjum na asesorów pp. Marjana Komornickiego i Pawła Blicharczyka, na sekretarza zaś p. Rogulskiego. Z odczytanej ustawy dowiedzieliśmy się, że działalność cechu zdunów, kaflarzy i garncarzy rozciąga się na cały powiat będziński i okolicę, z główną siedzibą w Sosnowcu. Następnie przewodniczący wpisał na członków cechu majstrów, po przedstawieniu przez nich odpowiednich dokumentów, oraz czeladników. Z pośród 80 przebywających w Zagłębiu fachowców do cechu przystąpiło 45, czyli więcej niż połowa. Z kolei odbyły się wybory urzędu starszych na 3 lata. Starszym został pan Roman Rogulski, podstarszym p. Paweł Kerth, członkami zarządu pp.: Adam Sadłowski, Roman Balcerowski i Jan Błaszczyk. Do komisji rewizyjnej weszli pp.: Stanisław Haberko, Herman Kerth i Marjan Komornicki. Jako tymczasowi delegaci sekcji czeladniczej do zarządu wybrani zostali pp.: Paweł Blicharczyk, Walenty Dąbrowski i Jan Kaczarkowski. W końcu omówiono najpilniejsze sprawy, dotyczące nowego cechu, poczem przewodniczący o godzinie wpół do 8 zamknął obrady, oznajmiając, że następne posiedzenie odbędzie się za miesiąc.

— Ze Związku Żelaznego. Wczoraj t. j. dnia 5 b. m. o godz. 5 po poł. w domu własnym na Pogoni, odbyło się nadzwyczajne ogólne zebranie P. Z. Z. Rob. Przem. Ż laznego w obecności zaledwie ⅙ wszystkich członków. Większość pracuje zagranicą. Przebieg zebrania i sprawozdanie kasowe podamy jutro.

— Zebranie ogrodników. Wczoraj w niedzielę o godzinie 4-ej po południu w lokalu „Gospody Mieszczańskiej" przy ul. Wawel Nr. 3 odbyło się nadzwyczajne ogólne zebranie Związku ogrodników. Na posiedzenie przybyło 23 członków. Obrady zagaił p. Bronisław Jarosiewicz, poczem do prezydjum zaproszono pp.: na przewodniczącego A. Jakubowskiego, na asesorów Andrzeja Sałatę i Władysława Jęczenia oraz na sekretarza Jana Nowaka. Po odczytaniu i zatwierdzeniu protokułu ostatniego ogólnego zebrania, odbytego w dniu 3 czerwca rb., przewodniczący przedstawił list p. Jarosiewicza, w którym ten zrzekł się godności prezesa związku z powodu braku czasu. Oświadczenie p. Jarosiewicza zebrani przyjęli do wiadomości, wyrażając mu jednocześnie podziękowanie za jego dotychczasową pracę dla dobra instytucji. Dokonano następnie wyboru nowego prezesa, którym został p. Wł. Jęczeń, powołany znaczną większością głosów. Potem omawiano szczegółowo kwestję posad dla wykwalifikowanych ogrodników oraz sprawę ogrodu związkowego. Założenie dużego ogrodu warzywno-owocowego uznano za korzystne nie tylko dla samego związku, ale dla ogółu polskiego w Zagłębiu, gdyż wskutek tego rozpowszechni się uprawa warzyw i owoców i ceny tych artykułów spadną. W ożywionej dyskusji zabierali głos pp.: Borecki, Rączkowski, Jakubowski, Jaros i wielu innych. Nowemu zarządowi polecono wydelegować reprezentantów do Komitetu obywatelskiego, organizującego obchód 100 lecia Kościuszki. Posiedzenie skończyło się przed godziną 7 wieczorem.

— Nabożeństwa w d. 5-ym sierpnia. W niedzielę, d. 5 sierpnia. w rocznicę zajęcia Warszawy przez wojska niemieckie odbyły się wszędzie, gdzie mieszkają Niemcy, specjalne nabożeństwa uroczyste.

— Srebro tańsze od skóry. Ciekawy jest fakt, że srebro jest obecnie tańsze, aniżeli skóra. Łut srebra kosztuje bowiem 2 marki 60 fen., gdy za łut skóry trzeba płacić „hyenom" skórnym 3 mk. Oto więc, do czego może doprowadzić nie tyle wojna, ile c y n i c z n a s p e k u l a c j a, gdy jej się energicznie, jak na to zasługuje, nie zwalcza, lecz pozostawia zupełną prawie swobodę.

— Używanie telefonu. W obrębie całego generał-gubernatorstwa warszawskiego dozwolone jest obecnie każdemu posługiwanie się telefonem dla meldowania o nieszczęśliwych wypadkach. Za doniesienia o nieszczęśliwych wypadkach uważa się doniesienia o chorobach zakaźnych, pożarach, powodzi i t. p. wypadkach dotyczących dobra publicznego. Używanie w tym celu telefonu podlega opłatom i rozmawiać można w tych sprawach tylko z władzami w obrębie generał-gubernatorstwa warszawskiego. O uzyskanie w tym celu telefonu zwracać się należy do władz rozporządzających telefonem lub innej najbliższej władzy niemieckiej która rozstrzyga czy w danym wypadku wolno posługiwać się telefonem.

— Koniec marmolady wojennej. Niefortunne doświadczenie z marmoladą wojenną, do której dobierano buraków, skłoniły urząd państwowy w Niemczech dla warzywa i owoców, że odtąd sporządzona ona będzie tylko z różnych gatunków owoców, taka, jaka przed wojną była.

— Zaciąg do wojska polskiego. Jak się dowiadujemy, około 15 b. m. będą ponownie otwarte powiatowe urzędy zaciągu do wojska polskiego w całym Królestwie Polskiem.

— Widoki polowania. Po dokonanym sprzęcie większej części żyta można już wyciągnąć wnioski co do wyniku przyszłych polowań. W kołach myśliwskich nie oczekują dobrego polowania na zające, bo ostra i długa zima wielką ilość ich wymarnowała a mrozy jeszcze w kwietniu pierwszy lęg zniszczyły. Ale i polowanie na kuropatwy nie zapowiada się dobrze.

— Bilety loterji klasycznej R.G.O. sprzedaje między innemi i biuro „Rady Miejscowej Opiekuńczej" przy ul. Małachowskiego Nr. 11 codziennie od 3 do 6 po południu.

— Zbieranie pokrzywy. Niektórzy naczelnicy powiatów rozesłali okólniki do nauczycieli i przełożonych szkół miejscowych z prośbą o zachęcanie dzieci szkolnych do zbierania jaknajwięcej pokrzywy i odsyłania jej do urzędu powiatowego, gdzie płacą 1 markę za kilo zupełnie suchych i bez liści łodyg. Okólnik radzi także suszyć liście pokrzywy, które póniej można będzie sprzedawać również urzędowi powiatowemu.

— Odłożenie zabawy. Zapowiedziana na wczoraj wielka zabawa w Lasku Sosnowieckim z powodu deszczu nie odbyła się i została odłożona do przyszłej niedzieli.

Z Będzina.

+ Z Klubu obywatelskiego. P. Stokowski zrezygnował ze stanowiska prezesa w klubie obywatelskim. Po p. Stokowskim został prezesem p. W. Wardzichowski.

+ Ruch ludności. W lipcu dopełniono chrztów 40, dano ślubów 7, pogrzebano 55 osób. Wobec danych z czerwca śmiertelność powiększyła się.

+ Zdrowotność. Po wygaśnięciu tyfusu plamistego rozporzechnia się tyfus brzuszny. Onegdaj na przedmieściu Gzichów w jednym tylko domu Bracika skonstatowano wypadki tyfusu w trzech mieszkaniach. Dom izolowano, a chorych przewieziono do szpitala.

+ Z Rady miejskiej. Na dzień 7 sierpnia zapowiedziane jest posiedzenie Rady miejskiej z następującym porządkiem dziennym: 1) Odczytanie protokółu z poprzedniego zebrania; 2) wybór dwóch ławników; 3) rozpatrzenie wniosku w sprawie umiastowienia handlu nabiałem, obuwiem, materjałem opałowym i t. p.; 4) sprawa przeniesienia Sądu okręgowego do Sosnowca; 5) głosowanie nad memorjałem w sprawie mieszkaniowej; 6) wniosek komisji dla podziału zapomóg na rzecz instytucji kulturalno-oświatowych; 7) sprawa używania języka niemieckiego w biurowości Magistratu; 8) sprawa polewania ulic.

+ Komisja aprowizacyjna dla ludności chrześcjańskiej prócz kapusty i marchwi rozpoczęła sprzedaż ogórków. Mendel ogórków (15 sztuk) kosztuje m. 1.80 czyli kopa mk. 7.20. Wobec pojawienia się w Komisji kapusty, marchwi i ogórków, ceny tych artykułów u handlarzy spadły prawie do cen komitetowych. Spodziewać się należy, że i ceny komitetowe spadną.

+ Mąka z robakami. Nadesłano nam próbkę mąki tatarczanej z robakami. Mąka w podobnym stanie sprzedawaną jest w jednym z poważniejszych handli.

Redaktor odpowiedzialny JOZEF OSKOLSKI. Wydawca ANTONI MAZURKIEWICZ. Drukarnia „KURJERA ZAGŁĘBIA" ul, Dęblińska Nr. 7.

Za pozwoleniem Cenzury Niemieckiej.